Talousvaliokunta 02.10.2024

Asia: K 16/2024 vp Ilmastovuosikertomus 2024

Lausunto ilmastovuosikertomuksesta 2024

Yleiset kommentit

Kiitämme lausuntopyynnöstä ja ilmastovuosikertomuksesta 2024. Vuosikertomus on hyödyllinen tilannekuva Suomen ilmastotoimista.

Ilmastovuosikertomus 2024 toteaa:

- **maankäyttösektorista**: ”Ilman merkittäviä lisätoimia maankäyttösektorilla on todennäköistä, ettei Suomi saavuta EU:n LULUCF-asetuksen mukaisia velvoitteita ilman mahdollisia LULUCF-yksiköiden ostoja muista jäsenmaista. Mikäli LULUCF-sektorin vajetta ei saada katettua, siirtyy vaje katettavaksi taakanjakosektorilla. Päästövähennystahti ei ole riittävä ilmastolain vuoden 2030 päästövähennystavoitteen saavuttamiseksi.” (tiivistelmä)
- **taakanjakosektorista**: ”Keväällä 2024 tehdyn arvion mukaan vuoden 2030 laskennallisesta päästötasosta jäädään nykytoimiskenaarion perusteella n. 1,7 Mt CO2 -ekv. Tilanteeseen vaikuttaa kuitenkin ratkaisevasti liikenteen jakeluvelvoitteen kehittyminen lähivuosien aikana. Hallitusohjelman jakeluvelvoitetta koskevien kirjausten täytäntöönpano tarkoittaisi päästöjen merkittävää lisäystä taakanjakosektorilla, mikä vaikeuttaisi myös päästökiintiöiden puitteissa pysymistä ja velvoitteen noudattamista.” (s. 32)

Bioenergia ry
Eteläranta 10, 00130 Helsinki
www.bioenergia.fi

Kesäkuussa 2024 valmistuneissa energia- ja ilmastostrategian nykytoimiskenaarioissa (WEM) taakanjakosektorin vajeeksi 2030 arvioitiin 1,3 – 1,6 MtCO2, mikä on varsin yhdenmukainen ilmastovuosikertomuksen kanssa. Skenaarioissa kuitenkin oletettiin tieliikenteen jakeluvelvoite ilman Orpon hallituksen päätöksiä jakeluvelvoitteen löysentämisestä vuosille 2024–2027, mikä VTT:n arvion mukaan tulee lisäämään liikenteen ja täten taakanjakosektorin kumulatiivisia päästöjä ainakin 4,8 Mt CO2 -ekv. jo vuoteen 2027 mennessä. (Lähde: VTT 2024, s. 127) Jakeluvelvoitteen laskun lisäksi jakeluvelvoitelakiin on lisätty uusi joustomekanismi sekä lievennetty seuraamusmaksuja velvoitteen noudattamatta jättämisestä, mitkä voivat edelleen lisätä taakanjakosektorin päästöjä. Edelleen lähtökohtana laskelmissa on ollut, että vuosien 2027 - 2030 välillä toteutettaisiin jyrkkä jakeluvelvoitteen nosto 22,5 %:sta 2027 34 %:iin 2030, minkä uskottavuus viime vuosien poliittisten laskupäätösten jälkeen on heikko.

Lisäksi on otettava huomioon, että KAISU:n toimenpidevalikoima (yhteensä 5,7 Mt/a päästövähennykset 2030) on hyvin laaja ja sisältää varsin eriluonteisia toimia yksittäisistä ja varmoja tuloksia tuottavista politiikkatoimista (esim. jakeluvelvoite, päästökaupan one-off jousto) yleisempiin, epäselvempiin ja epävarmempiin toimiin (esim. ”kuluttajien toimet”). Nyt on selvää, että kaavailtua joustoa maankäyttösektorilta (0,45 Mt/a) ei voida käyttää. Näyttää myös varsin epätodennäköiseltä, että hallitus toimeenpanisi Kaisun laskelmissa oletettua biopolttoöljyn jakeluvelvoitteen nostoa (0,43 Mt/a). Edelleen paljon odotuksia on asetettu EU:n uuden päästökaupan (ETS2) varaan (0,66 Mt/a) ja tämän täysin uuden ohjauskeinon vaikutus päästöihin on tässä vaiheessa epävarma. Päästövähennyksiä on laskettu myös mm. kosteikkoviljelyn (0,2 Mt/a) ja kuntien ilmastotoimien (0,2 Mt/a) varaan, mutta näistä on molemmista sittemmin merkittävästi leikattu rahoitusta.

Mikäli Suomi ei täytä EU-velvoitteitaan maankäyttö- ja taakanjakosektoreilla, alijäämätilanteeseen sovelletaan 8 % sakkoa, mikä on myös syytä ottaa huomioon.

Bioenergia ry painottaa, että päästöjen vähentämisen ja luonnon hiilinielujen ohella Suomi voi hyödyntää monipuolisesti teknisiä hiilinieluja ilmastohaasteeseen vastaamiseksi – etenkin 2030-luvulla.

Bioenergia ry
Harri Laurikka
Toimitusjohtaja

Lisätiedot: harri.laurikka(a)bioenergia.fi, puh. 040 1630 465